22112 Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4468 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2026

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij tien fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Skills Portability Act (Kamerstuk 22112, nr. 4467)

Fiche: Culturele Hoofdsteden van Europa 2034-2047 (ECOC)

Fiche: EU Kids Act (Kamerstuk 22112, nr. 4469)

Fiche: Richtlijn erkenning kwalificaties derdelanders(Kamerstuk 22112, nr. 4470)

Fiche: Herziening Richtlijn erkenning EU beroepskwalificaties (Kamerstuk 22112, nr. 4471)

Fiche: Amendering EMFAF-verordening (Kamerstuk 22112, nr. 4472)

Fiche: Verordening voor het Europees Sociaal Zekerheidspaspoort (ESPASS) (Kamerstuk 22112, nr. 4473)

Fiche: Herziening van de verordening over de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) (Kamerstuk 22112, nr. 4474)

Fiche: Europese Innovatieverordening (Kamerstuk 22112, nr. 4475)

Fiche: Aanbeveling testomgevingen voor regelgeving (Regulatory Sandboxes) (Kamerstuk 22112, nr. 4476)

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

Fiche: Vernieuwde actie van de Unie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa 2034-2047

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een vernieuwde actie van de Unie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa voor de periode 2034 tot 2047, en tot intrekking van Besluit nr. 445/2014/EU

b) Datum ontvangst Commissiedocument

10 september 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 455

d) EUR-Lex

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026PC0455

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Onderwijs-, Jeugd-, Cultuur- en Sportraad (EYCS)

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

h) Rechtsbasis

Artikel 167, lid 5, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

i) Besluitvormingsprocedure Raad
Gekwalificeerde meerderheid

j) Rol Europees Parlement
Medewetgever

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel
Op 10 september 2026 heeft de Europese Commissie (hierna Commissie) het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een vernieuwde actie van de Unie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa voor de periode 2034 tot 2047, en tot intrekking van Besluit nr. 445/2014/EU (hierna: het voorstel) gepubliceerd.
In het voorstel stelt de Commissie voor om de actie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa voor de periode 2034–2047 te verlengen en te moderniseren. De actie voor de Culturele Hoofdsteden bestaat sinds 1985 en ziet erop toe dat ieder jaar aanvankelijk één en vanaf 2004 twee EU-lidstaten een stad aanduiden die de titel ‘Culturele Hoofdstad van Europa’ dragen, op basis van een nationale competitie. De volgorde van de landen wordt vooraf op basis van een kalender vastgesteld. Deze is voor de nieuwe periode in een bijlage opgenomen. Deze actie beoogt de culturele rijkdom, maar ook de gemeenschappelijke kenmerken van Europese culturen tot hun recht te laten komen en Europese burgers nader tot elkaar te laten komen. Het huidige besluit verloopt in 2033, en een nieuwe rechtsgrondslag is nodig om de continuïteit van het initiatief te waarborgen. Het voorstel bouwt voort op de successen van eerdere edities, en introduceert verbeteringen om de Europese dimensie, duurzaamheid en langetermijnimpact van en toegang tot het initiatief te versterken.

In de kern zal de actie voor de Europese culturele hoofdsteden worden voortgezet zoals deze nu is. Zo blijven de doelstellingen gelijk, namelijk de bescherming en bevordering van de culturele diversiteit in Europa, versterking van het gemeenschappelijk cultureel erfgoed, en het stimuleren van de bijdrage van cultuur aan duurzame en inclusieve stedelijke ontwikkeling. Net als in de huidige actie blijft deelname opengesteld voor steden uit EVA/EER-landen,

kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaat-lidstaten en met Agora-EU geassocieerde derde landen, volgens bepaalde regels.

Op basis van de resultaten van de evaluatie en de raadplegingen heeft de Commissie de belangrijkste problemen van het vorige voorstel vastgesteld die aanpassing en modernisering van het initiatief vereisen, waarbij rekening is gehouden met de noodzaak van vereenvoudigingsmaatregelen. Zo regelt het nieuwe voorstel dat niet alleen steden, maar ook groepen van steden, onder andere door middel van grensoverschrijdende partnerschappen, aan de competitie kunnen deelnemen. Op basis van het voorstel zullen kandidaat-steden meer dan nu door de jury worden beoordeeld op de langetermijnstrategie, de culturele en artistieke inhoud, het bereik, inzet op communicatie en burgerparticipatie, en beheer en leveringscapaciteit die zij verbinden aan de mogelijke titel. Zo legt het voorstel meer focus op duurzame stadsontwikkeling. Daarnaast is een sterke Europese dimensie een overkoepelend criterium voor de toekenning van de titel.

Naast de bestaande monitoring en evaluatie door de Commissie en de jury via monitoringsvergaderingen en verslagen van de aangewezen steden in de huidige actie, blijven steden verplicht om in het jaar na de titel een zelfevaluatie uit te voeren en de resultaten openbaar te maken. In het nieuwe voorstel wordt de jury uitgebreid met één deskundige uit het *Youth Cultural Ambassador Network,* geselecteerd door de Commissie, en één deskundige en een reservedeskundige van het Europees Economisch en Sociaal Comité, via hun eigen procedure. Het totaal aantal juryleden komt daarmee op twaalf plus een of twee deskundigen die aangewezen worden door de lidstaat waarin de competitie loopt.

In het nieuwe voorstel is ook voorzien in de mogelijkheid dat de Commissie de lidstaat verzoekt de titel van Culturele Hoofdstad in te trekken. Dit kan in een uitzonderlijk geval gebeuren wanneer een aangewezen Culturele hoofdstad in het voorbereidende traject ernstig tekortschiet t.a.v. de vastgestelde criteria of t.a.v. het ingediende project of werkplan. Een intrekking vindt pas plaats na een traject van dialoog en de mogelijkheid om aanpassingen te doen. Hierbij zijn de Commissie en de jury betrokken.

Op een aantal punten wil de Commissie de actie actiever ondersteunen. Zo stelt de Commissie voor om een netwerk van (voormalige, huidige en toekomstige) Culturele Hoofdsteden te coördineren. Het doel hiervan is kennisoverdracht en het delen van goede praktijken. Daarnaast stelt de Commissie op EU-niveau gecoördineerde communicatiecampagnes voor om de zichtbaarheid en impact van de actie te vergroten. Tenslotte krijgt de Commissie de bevoegdheid om via gedelegeerde handelingen de kalender aan te passen in geval van overmacht (bijvoorbeeld door uitzonderlijke redenen voor vertraging bij voorbereidingen) of uitbreiding van de EU.

In het voorstel wordt gestreefd naar resultaatgerichtheid en vereenvoudiging door transparantere selectiecriteria, betere kennisuitwisseling tussen steden, en gecoördineerde communicatie op EU-niveau om de zichtbaarheid te vergroten.

Het voorstel sluit aan bij andere EU-initiatieven, zoals het Europees erfgoedlabel, Nieuw Europees Bauhaus, het cultuurkompas voor Europa, de strategische agenda 2024–2029 van de Raad, waarin cultuur centraal staat en het toekomstige AgoraEU programma en de opvolgers daarvan.

b) Impact assessment Commissie

De Commissie geeft in haar voorstel aan dat zij geen impact assessment heeft opgesteld, omdat de omvang van de impact van de Culturele Hoofdsteden van Europa beperkt is. Daarbij geeft ze aan dat het initiatief geen apart programma binnen het Meerjarig Financieel Kader (MFK) is, maar dat het wordt gefinancierd via Creatief Europa (of opvolgers daarvan) en dat voor het vorige besluit (2014) ook geen impact assessment is uitgevoerd. Wel heeft de Commissie een breed uitgezette tussentijdse evaluatie van de actie voor 2020–2033 uitgevoerd (COM(2025) 587), waaruit blijkt dat het initiatief een succes is, maar dat er ruimte is voor verbetering op het gebied van de Europese dimensie, langetermijneffecten, kennisoverdracht en communicatie.

Het kabinet betreurt dat er geen aparte impact assessment is gemaakt en hecht er waarde aan dat Commissievoorstellen gepaard gaan met een degelijke effectenbeoordeling in lijn met het kabinetsbeleid en op grond van de ‘Agenda

voor betere regelgeving’ van de Commissie.[1] Tegelijkertijd constateert het kabinet dat het in dit geval gaat om de voortzetting van een bestaande actie met beperkte aanpassingen. De huidige actie is tussentijds uitgebreid geëvalueerd mede in voorbereiding op dit voorstel. Het wordt daarom niet nodig geacht alsnog aan te dringen op een impact assessment.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet hecht waarde aan het initiatief Culturele Hoofdsteden van Europa als instrument om culturele diversiteit, Europese identiteit en stedelijke ontwikkeling te stimuleren. Het Nederlandse beleid op het gebied van cultuur is gericht op verschillende aspecten. Cultuur heeft grote artistieke, economische en maatschappelijke waarde. Cultuur helpt mensen zichzelf en elkaar te leren kennen en geeft betekenis aan hun omgeving, heden en verleden. Cultuur is van en voor iedereen. Daarom is het belangrijk dat iedereen toegang tot cultuur heeft en dat inwoners van alle leeftijden en achtergronden actief daaraan kunnen participeren.

Het cultuurbeleid draagt bij aan duurzaamheid en maatschappelijke innovatie, waarbij het een rol speelt in de digitaliserings- en duurzaamheidstransitie. De kracht van culturele en creatieve sectoren kan ingezet worden voor innovatieve oplossingen.[2]

Monumenten, historische steden en dorpen, waardevolle cultuurlandschappen en culturele voorzieningen dragen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en de identiteit van gebieden. Het aanwezige erfgoed vormt een inspiratiebron bij nieuwe ontwikkelingen zoals bij de woningbouwopgave.

Cultuur is dan ook van grote betekenis voor het vestigingsklimaat. Een rijk cultureel aanbod maakt steden en regio’s aantrekkelijk voor bedrijven, kennisinstellingen en internationaal talent. Een levendige culturele infrastructuur

---

[1] Kamerstukken 2023-25, 21501, nr. 30-621

[2] Kader internationaal cultuurbeleid 2025-2028, Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 31 482, nr. 121

draagt bij aan leefbaarheid, ontmoetingen, creativiteit en innovatie. Investeren in cultuur is daarom ook een investering in economische kracht, werkgelegenheid en een aantrekkelijke omgeving.

De economische betekenis van cultuur reikt verder dan de culturele sector zelf. Culturele evenementen zorgen voor bestedingen in de gehele omgeving en zijn daarmee een belangrijke impuls voor de detailhandel en de toeristische sector. De aantrekkelijkheid van historische binnensteden, musea, festivals en podia is bovendien een belangrijke reden voor binnenlandse en buitenlandse bezoekers om door of naar Nederland te reizen.[3]

Een sterk cultureel aanbod maakt Nederland daarnaast aantrekkelijk als partner voor internationale programmering en culturele uitwisseling. Cultuur kan de internationale profilering van steden en regio's versterken en Europese samenwerking bevorderen.

Tot nu toe hebben in Nederland drie steden de titel Culturele hoofdstad van Europa gedragen: Amsterdam in 1987, Rotterdam in 2001 en Leeuwarden in 2018. De voorbereidingen voor 2033, als Nederland weer aan de beurt is, zijn gestart.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de voortzetting van de actie Culturele Hoofdsteden van Europa, omdat het initiatief een waardevolle bijdrage levert aan de culturele, sociale en economische ontwikkeling van steden en regio's. Het voorstel sluit aan bij de Nederlandse prioriteiten op het gebied van cultuur, duurzaamheid, de leefomgeving en Europese samenwerking.

Het kabinet steunt het voorstel om de actie open te stellen voor (grensoverschrijdende) groepen steden. Dit kan (grensoverschrijdende) culturele

[3] Zie ook Kamerstukken 2025-2026, 32820-590 'Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029' volgt, 9 oktober 2026.

samenwerking versterken en tegelijkertijd kleinere steden kansen bieden om mee te doen aan de actie. Wel zal het kabinet tijdens de besprekingen aandacht vragen voor de praktische uitwerking van dit voorstel.

Het kabinet staat positief tegenover het voorstel om de langetermijnstrategie te benadrukken. Ook waardeert het kabinet dat de Europese dimensie wordt versterkt, aangezien dit de reden voor het bestaan op Europees niveau van deze actie benadrukt. Kandidaat-steden kunnen dit zo beter meenemen in hun voorstellen. Daarnaast sluit dit goed aan bij de Nederlandse prioriteiten op het gebied van cultuur, duurzaamheid, de leefomgeving en Europese samenwerking.

De mogelijkheid om een titel in te trekken na gebleken ernstige tekortkomingen in de voorbereiding van een aangewezen Culturele Hoofdstad, nadat met de aangewezen hoofdstad en de betrokken lidstaat verschillende stappen via een dialoog zijn doorlopen, kan het kabinet steunen. Dit moet een uiterst middel zijn, waarvoor de vooraf te nemen stappen goed beschreven zijn in het voorstel, met goede betrokkenheid van de lidstaat in kwestie.

Het kabinet waardeert het dat in de jury naast deskundigen aangewezen door de Europese instituties, één tot tweenationaal aangewezen deskundigen zijn toegevoegd, net als in de huidige periode, zodat ook de nationale context door de jury wordt meegenomen. Ook de uitbreiding met een deskundige uit het nog op te zetten *Youth Cultural Ambassador Network* juicht het kabinet toe, om ook de stem van de jeugd te betrekken in het selectieproces. Met een deskundige aangewezen door de het Europees Economisch en Sociaalt Comité wordt het Europese maatschappelijk middenveld, inclusief werkgevers en werknemers en maatschappelijke organisaties beter betrokken.

Het kabinet steunt het voorstel dat de Commissie een netwerk van (voormalige, huidige en toekomstige) Culturele Hoofdsteden coördineert. Dit draagt bij aan kennisoverdracht en het delen van goede praktijken. Wat de voorgestelde gecoördineerde communicatiecampagnes op EU-niveau betreft is dit een goede aanvulling op de communicatie inzet van overheden en steden. Dit moet in

samenwerking met de lidstaten worden uitgevoerd om de zichtbaarheid en impact te maximaliseren. Om flexibel te zijn bij uitbreiding van de EU voor 2041 kan de Commissie met een gedelegeerde handeling de kalender aanpassen van deelname van nieuwe lidstaten. Het kabinet constateert dat een besluit door het Europees Parlement of de Raad teruggedraaid kan worden, en kan om die reden instemmen met deze extra bevoegdheid voor de Commissie.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De meeste lidstaten zijn tevreden over de huidige actie van de Culturele Hoofdstad van Europa en lijken op het eerste gezicht positief te staan tegenover de voortzetting en actualisering van de actie. De meeste aanpassingen lijken over het algemeen op steun te kunnen rekenen. Het Europees Parlement steunt in het algemeen de Europese samenwerking op gebied van cultuur. De verwachting is dat ook zij het huidige voorstel zal kunnen steunen.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Het voorstel is gebaseerd op artikel 167, vijfde lid, VWEU Dit artikel geeft de EU de bevoegdheid om stimuleringsmaatregelen aan te nemen om de ontplooiing van de culturen van de lidstaten te bevorderen, onder eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid. Het voorstel ziet niet op harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten. De EU heeft een aanvullende bevoegdheid op het gebied van cultuur (artikel 6, sub c, VWEU). Het kabinet kan zich vinden in de gekozen rechtsgrondslag.

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel

door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel).

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. Het voorstel heeft tot doel de diversiteit van culturen in Europa te beschermen en te bevorderen en hun gemeenschappelijke kenmerken voor het voetlicht te brengen, alsook een Europees gevoel van verbondenheid met een gemeenschappelijke culturele ruimte te versterken. Verder is het doel om via cultuur bij te dragen aan de duurzame en inclusieve ontwikkeling van steden overeenkomstig hun eigen strategieën en prioriteiten. Het nieuwe voorstel is erop gericht de actie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa te moderniseren en te vereenvoudigen. Allereerst is van belang dat het initiatief van de Culturele Hoofdsteden van Europa op lokaal en nationaal niveau wordt uitgevoerd. De cruciale rol van de EU bij de coördinatie tussen de lidstaten om de toepassing van gemeenschappelijke, duidelijke en transparante criteria te waarborgen, kan echter onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Een EU-aanpak is daarom nodig om de doelstellingen van het voorstel te bereiken en de zichtbaarheid en impact van het initiatief te maximaliseren. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit
Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel).

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. Het voorstel heeft tot doel de diversiteit van culturen in Europa te beschermen en te bevorderen en hun gemeenschappelijke kenmerken voor het voetlicht te brengen, alsook een Europees gevoel van verbondenheid met een gemeenschappelijke culturele ruimte te versterken. Verder is het doel om via cultuur bij te dragen aan de duurzame en inclusieve ontwikkeling van steden overeenkomstig hun eigen strategieën en prioriteiten. Het nieuwe voorstel is

erop gericht de actie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa te moderniseren en te vereenvoudigen. De EU ondersteunt de geselecteerde steden ook bij hun voorbereiding door middel van de aanbevelingen van de jury van Europese deskundigen, de uitwisseling van *best practices* tussen steden en een financiële bijdrage in de vorm van de Melina Mercouri-prijs. Het voorgestelde optreden gaat niet verder dan nodig is om de doelstellingen te bereiken, omdat het beperkt blijft tot de toepassing van gemeenschappelijke, duidelijke en transparante criteria, zonder de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten te harmoniseren. Het voorgestelde optreden eerbiedigt de nationale en regionale verscheidenheid van de culturen van de lidstaten en gaat niet verder dan noodzakelijk.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

Het voorstel heeft geen directe gevolgen voor de EU-begroting, omdat de Melina Mercouri-prijs (€1,5 miljoen per stad) en de kosten voor de deskundigenjury al zijn inbegrepen in het programma Creatief Europa (of de opvolger daarvan, AgoraEU). De Commissie schat dat de totale kosten voor de periode 2034–2047 € 103,05 miljoen zullen bedragen (vastleggingen), en gefinancierd zullen worden uit de EU-begroting. Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de toekomstige financiële kaders van de EU-begroting 2028-2034 (en verder) en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

De financiële consequenties voor de Rijksoverheid beperken zich tot een incidentele eenmalige investering in de loop van deze actie richting 2047, als Nederland aan de beurt is.

De financiële consequenties voor medeoverheden zullen ook in de aanloop naar 2047 investeringen vergen. Dit gaat zowel om de steden die deelnemen aan de competitie, als voor de stad die uiteindelijk geselecteerd wordt om Culturele Hoofdstad van Europa in 2047 te worden. Nederland zal, net als in eerdere

edities, eigen middelen inzetten voor de voorbereiding en uitvoering van het programma van een Nederlandse Culturele Hoofdstad. (Eventuele) budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het Ministerie van OCW, artikel 14, conform de regels van de budgetdiscipline. Bij eerdere Culturele Hoofdsteden van Europa in Nederland droegen ook het ministerie van Economische Zaken in het kader van inzet op toerisme en het ministerie van Buitenlandse Zaken bij.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

Het bedrijfsleven, burgers en instellingen worden niet geraakt door dit voorstel. Daarom is er geen regeldruk voor hen. Wel kan de toename van culturele activiteiten in een Culturele Hoofdstad leiden tot tijdelijke economische voordelen. De werkgelegenheid kan tijdelijk toenemen door extra banen in de culturele sector, toerisme en horeca. In het toerisme zal een stijging te zien zijn van het aantal bezoekers, wat positief is voor de lokale economie. De actie kan bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving en het vestigingsklimaat op de lange termijn, mede door het stimuleren van samenwerking van creatieve en digitale sectoren met kunstenaars en culturele organisaties.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het initiatief kan de internationale profilering van Europese steden versterken, wat positief is voor de concurrentiekracht van de EU op het gebied van cultuurtoerisme en creatieve industrie. Het kabinet ziet kansen voor kleinere steden om zich te profileren als culturele bestemmingen.

Het voorstel draagt bij aan de culturele diplomatie van de EU, door samenwerking met EVA-landen (Europese Vrijhandelsassociatie), kandidaat-lidstaten of potentiële kandidaat-lidstaten (bijvoorbeeld Oekraïne) en met Creative Europe/Agora EU geassocieerde derde landen. Dit versterkt de banden tussen de EU en deze landen en draagt bij aan de Europese integratie. Daarnaast sluit het initiatief aan bij de strategische agenda 2024–2029 van de Raad, waarin cultuur een centrale rol speelt in de externe betrekkingen van de EU.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Het voorstel heeft geen directe gevolgen voor de nationale of decentrale regelgeving. Nederland hoeft geen nieuwe wetgeving te implementeren. Wel zullen lokaal en regionaal afspraken moeten worden gemaakt over de voorbereiding en uitvoering van het programma van een Nederlandse Culturele Hoofdstad. Er zijn geen gevolgen voor de *lex silencio positivo*.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

In het voorstel wordt de Commissie de bevoegdheid toegekend tot het vaststellen van gedelegeerde handelingen (artikel 3, tweede, derde en vijfde lid van het voorstel). In gevallen van overmacht, die gevolgen hebben voor een aangewezen stad en de start van de activiteiten van het jaar van de titel vertragen, kan de kalender in de bijlage door de Commissie door middel van een gedelegeerde handeling worden gewijzigd. Die bevoegdheid heeft de Commissie ook bij uitbreiding van de EU. Landen die vóór 1 januari 2041 tot de Unie toetreden, kunnen deelnemen aan de actie. Het kabinet vindt de bevoegdheidsdelegatie op deze wijze inhoudelijk voldoende afgebakend.

Het kabinet acht toekenning van de gedelegeerde bevoegdheid mogelijk, omdat het de aanpassing van de kalender in de bijlage betreft en dus geen essentiële onderdelen van de verordening betreft. Het kabinet vindt het wenselijk om deze bevoegdheid aan de Commissie toe te kennen, vanwege flexibiliteit en om de wetgevingsprocedure niet te belasten voor het wijzigen van de bijlage. Daarnaast kan het kabinet zich vinden in de keuze voor delegatie (in plaats van uitvoering), omdat de handeling leidt tot een aanvulling van de verordening. Wat betreft de duur van de delegatie merkt het kabinet op dat de bevoegdheid wordt toegekend voor onbepaalde tijd (artikel 18, tweede lid) en kan worden ingetrokken door het EP of de Raad (artikel 18, derde lid).

De gedelegeerde handelingen stelt de Commissie vast overeenkomstig na raadpleging van deskundigen overeenkomstig het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese

Commissie over beter wetgeven. De gedelegeerde handeling treden slechts in werking op voorwaarde dat de Raad en het Parlement geen bezwaar maken.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

Het besluit treedt in werking op de dag na de bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie. In verband met de genoemde termijnen voor de indiening van kandidaturen, moet het besluit tenminste zes jaar voor 2034, uiterlijk in 2027 worden vastgesteld, zodat steden voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden voor de start van het jaar van de titel in 2034. Deze termijn is haalbaar.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

Het voorstel bevat een evaluatiebepaling (artikel 17), die gelijk is aan de evaluatiebepaling in de huidige actie, waarin wordt geregeld dat elke betrokken stad verantwoordelijk is voor de evaluatie van de resultaten van zijn jaar als Culturele Hoofdstad van Europa. Het kabinet acht een zelfevaluatie door de steden wenselijk omdat dit andere steden kan helpen bij de voorbereidingen. Ook wordt de impact van de actie hierdoor zowel voor de stad, de omringende regio als voor het nationale niveau duidelijk. Hiervoor stelt de Commissie met het oog op de coherentie van de evaluatieprocedure gemeenschappelijke richtsnoeren en indicatoren voor de betrokken steden vast.

Naast de evaluaties door de steden blijft de Commissie ervoor zorgen dat er regelmatig een externe en onafhankelijke evaluatie van de resultaten van de actie wordt verricht. Het kabinet acht dit wenselijk omdat alle Europese steden en met name de toekomstige Culturele Hoofdsteden van Europa hier nuttige lessen uit kunnen trekken. In de evaluatie van de Commissie wordt de actie tevens in haar geheel beoordeeld, met inbegrip van de efficiëntie van de processen voor de uitvoering van de actie, de impact ervan en eventuele verbeteringen van de actie. Hierbij pleit het kabinet ervoor dat ook de desbetreffende lidstaat bij de evaluatie wordt geraadpleegd, om nationale inzichten te integreren, met respect voor de onafhankelijkheid van deze evaluatie.

Op basis van deze evaluatieverslagen legt de Commissie het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Europees Comité van de Regio's tussentijdse verslagen (uiterlijk 31 december 2038 en 2043) voor en een ex-post verslag (uiterlijk 31 december 2048), vergezeld van eventuele relevante voorstellen.

e) Constitutionele toets
Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

De uitvoerbaarheid van het voorstel is goed gewaarborgd. De Commissie, lidstaten en aangewezen steden hebben duidelijke taken en verantwoordelijkheden. De Commissie coördineert en monitort de actie en geeft financiële steun met de Melina Mercouri-prijs als de stad daarvoor in aanmerking komt. De lidstaten organiseren de nationale competities, wijzen de steden aan op basis van de aanbevelingen in het selectieverslag van de jury, en ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering. De steden ontwikkelen een cultureel programma, en dragen zorg voor (tussentijdse) evaluaties en rapportages.

In Nederland zal de uitvoering primair worden gecoördineerd door het ministerie van OCW, in samenwerking met lokaal en regionaal bestuur, culturele instellingen en toeristische organisaties. Bij de vorige Culturele Hoofdsteden was er ook samenwerking met het ministerie van BZ en EZK.

De handhaafbaarheid is bij dit voorstel niet relevant, omdat het initiatief vrijwillig is en geen sancties bevat. Wel zal de Commissie toezien op de nakoming van de criteria en de aanbevelingen van de jury. In geval van ernstige tekortkomingen kan de titel worden ingetrokken.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Er zijn geen specifieke implicaties voor ontwikkelingslanden, anders dan de implicaties voor derde landen in het algemeen zoals aangegeven onder

geopolitieke aspecten. Het initiatief is primair gericht op Europese steden, maar kan indirect bijdragen aan de culturele uitwisseling en samenwerking met landen buiten de EU.